

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นภาษาที่ทั่วโลกยอมรับและสามารถใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศได้ทั่วโลก ทั้งทางด้านการเมือง การเศรษฐกิจ สังคม และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เกือบทุกแขนง สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในการทำธุรกิจหลาย ๆ สาขา ดังนั้นการเตรียมความพร้อมด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ภาษาอังกฤษจึงเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรทุกระดับ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และในระดับอุดมศึกษา

ในกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแต่เดิมนั้นมีความเชื่อว่าการเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการสอนและตัวผู้สอนเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากบทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในประเทศและต่างประเทศมักมุ่งไปสู่วิธีการสอน และครูผู้สอนเป็นสำคัญ แต่บทความและผลงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวยังไม่สามารถช่วยผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระยะหลังจึงมีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนว่า ตัวผู้เรียนน่าจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ พี เอส คอร์ดเดอร์ (P.S. Corder 1967 : 19 อ้างถึงใน อวรุท วาจาสิทธิ์ 2533 : 1) เป็นผู้หนึ่งที่กระตุ้นให้นักวิจัยหันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลยุทธ์ (Strategies)

ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้ภาษามากยิ่งขึ้น เพราะกลยุทธ์ในการเรียนรู้เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษา ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำเอง นั่นคือผู้เรียนต้องมีกลยุทธ์การเรียนรู้ของตนเอง ในทำนองเดียวกัน อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ (2525 : 43) ได้เสนอแนะให้มีการวิเคราะห์กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนโดยกล่าวว่า "ผู้เรียนคือ บุคคลสำคัญที่จะต้องเรียนรู้ภาษาใหม่ ถ้ามองข้ามตัวผู้เรียนไปจะทำให้การสอนภาษาที่สองดำเนินไปไม่ถูกต้อง การวิเคราะห์กลยุทธ์ (Strategies) ของผู้เรียนจึงเป็นการแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาที่สอง ซึ่งนับว่าตรงประเด็น"

รีเบคคา แอล ออกซ์ฟอร์ด (Rebecca L. Oxford 1989 : 1) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การเรียนรู้ (Learning strategies) ว่าเป็นวิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น มีความเพลิดเพลิน เป็นแนวทางสำหรับผู้เรียนที่จะทำให้การเรียนเกิดประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่ให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ นอกจากนั้นกลยุทธ์การเรียนรู้ยังมีความสำคัญโดยเฉพาะกับการเรียนรู้ภาษา เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนชี้แนะตนเองในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลจากการใช้กลยุทธ์ในการเรียนรู้ภาษาที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาความสามารถและมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น

เอ ดี โคเฮน (A.D. Cohen 1981 : 211-214 อ้างถึงใน เกศสุดา รัชฎาวิชิตกุล 2529 : 21) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา พบว่า ผู้เรียนภาษาบางคนสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีกว่าคนอื่น ๆ เนื่องจากสามารถใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจได้ดีที่สุดว่าตนควรจะเรียนอย่างไรจึงจะเกิดสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด เมื่อตนอยู่ในห้องเรียนหรือแม้แต่ในสถานการณ์นอกห้องเรียน จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ เมื่อ

ผู้เรียนเข้าใจและรู้จักใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา ผู้เรียนจะรู้จักเก็บรักษาข้อมูลเนื้อหาสาระที่กำลังเรียนและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษามีประโยชน์ต่อผู้เรียนดังกล่าว จึงได้มีผู้ทำการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ดังตัวอย่างเช่น

เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล (2529) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษพบว่า นักเรียนใช้บริบทในการเดาหรือตีความหมายของคำหรือประโยคมาปฏิบัติปานกลาง ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อการสื่อความหมายมาปฏิบัติน้อย นักเรียนมีการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนน้อย ใช้วิธีการควบคุมการเรียนรู้และตรวจสอบการใช้ภาษา โดยใช้วิธีการวางแผนการเรียนรู้มาปฏิบัติน้อย และใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้มาปฏิบัติปานกลาง จากการเปรียบเทียบกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำ พบว่า นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำใช้บริบทในการเดาหรือตีความหมายของคำหรือประโยค และใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษพบว่า นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำ มีการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในชั้นเรียน และภายนอกชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และในการควบคุมการเรียนรู้และตรวจสอบการใช้ภาษาพบว่า นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำ ใช้วิธีการควบคุมการเรียนรู้และตรวจสอบการใช้ภาษาโดยวิธีการวางแผนการเรียนรู้ และโดยวิธีประเมินผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แอนโทนี ปาปาเลีย (Anthony Papalia 1978 : 318) ได้ทำการวิเคราะห์กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของนักศึกษา ของมหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ที่กำลังศึกษา

ภาษาสเปน และภาษาเยอรมัน จำนวน 84 คน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของนักศึกษาที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำพบว่า นักศึกษาที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงมีกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาที่ดีกว่านักศึกษาที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาต่ำ กลยุทธ์การเรียนรู้ที่ดี ได้แก่ พยายามสนใจความหมาย และระบบของภาษา รู้จักเชื่อมโยงเนื้อหาที่กำลังเรียนกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว และผู้ที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงมักเป็นผู้ที่รู้จักตนเองได้ดีว่าควรใช้กลยุทธ์การเรียนรู้เช่นใดจึงจะเกิดประสิทธิภาพ ส่วนนักศึกษาที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาต่ำมักใช้วิธีการท่องจำ และการแปลในการเรียนรู้ภาษาที่สอง

โรเบิร์ต แอล โพลิตเซอร์ และแมรี แมกโกรที (Robert L. Politzer and Mary McGroarty 1985 : 103-119) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่รับการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้ม (Intensive course) เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ในสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1983 จำนวน 37 คน จากการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษา

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาและความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนมีความเกี่ยวข้องกัน แต่จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยในระดับมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนในระดับนี้ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังเช่น งานวิจัยของ กมลทิพย์ เสวตมาลัย (2529) และเนาวรัตน์ พงษ์เกษมพรกุล (2530) ที่ศึกษาระดับความสามารถด้านการฟัง กาญจนา จงอุตสาห์ (2530) และศลิรัตน์ ภัทรานนท์ (2531) ที่ศึกษาระดับความสามารถด้านการพูด วิณา สังข์ทองจีน (2529) และสมณฑา วิรุทธาณ (2530)

ที่ศึกษาระดับความสามารถด้านการอ่าน รสริน วรรณะภัก (2530) และศิริพร พัวพันธ์ (2531) ที่ศึกษาระดับความสามารถด้านการเขียน เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะ เป็นครูสอนภาษาอังกฤษจึงมีความประสงค์จะพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของนักเรียนให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนเป็นอย่างไร และกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยหรือไม่ การที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นระดับชั้นสูงสุดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ก็เพราะว่านักเรียนในระดับนี้เป็นผู้ที่ได้ศึกษาภาษาอังกฤษมาเป็นเวลานานพอที่จะพัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของตนเองได้ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้เห็นความสำคัญของกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน เพื่อครูจะได้เน้นการฝึกให้ผู้เรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

จากการวิจัยของ โรเบิร์ต แอล โพลิตเซอร์ และแมรี แมกโกรที (Robert L. Politzer and Mary McGroarty 1985 : 103-119) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษากับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่รับการอบรม ภาษาอังกฤษแบบเข้ม (Intensive course) เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1983 ซึ่งสรุปได้ว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษา ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ศึกษามี 2 ตัวแปร คือ
 - 2.1 กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์การเรียนรู้ ภาษา 3 ด้าน คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนอกชั้นเรียน
 - 2.2 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียน ภาษา เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนซึมซาบ เก็บรักษาสิ่งที่เรียนรู้ไว้ และสามารถนำความรู้นั้นกลับมา

ใช้ในภายหลังได้ ในการวิจัยนี้จะศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามการรับรู้ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนอกชั้นเรียน กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาดังกล่าววัดได้จากคะแนน การทำแบบสอบถามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรม การเรียนรู้ภาษา ของโรเบิร์ต แอล โพลิตเซอร์ และแมรี แมกโกรที (Robert L. Politzer and Mary McGroarty 1985 : 120-123)

2. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ ความเข้าใจในภาษาอังกฤษไปใช้ในการรับและส่งสาร เพื่อสื่อความหมายได้ตามต้องการ ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ความสามารถดังกล่าวนี้วัดได้จากแบบสอบถาม ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2537 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เป็นแนวทางแก่ครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อฝึกให้นักเรียนมี กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ในการจัดการอบรมครูเพื่อนำความรู้ด้านกลยุทธ์ การเรียนรู้ภาษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางแก่นักศึกษาและผู้สนใจจะได้ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป